

Các yếu tố liên quan trực tiếp đến hành vi tham nhũng kinh tế của cán bộ công chức tại các cơ quan nhà nước về quản lý kinh tế ở Việt Nam

NGUYỄN DANH NAM*

UÔNG THỊ NGỌC LAN**

Tóm tắt: Bài viết đánh giá tác động của các yếu tố liên quan trực tiếp đến hành vi tham nhũng kinh tế của cán bộ công chức tại các cơ quan Nhà nước quản lý về kinh tế. Từ dữ liệu khảo sát 437 cán bộ công chức đang làm việc tại các cơ quan nhà nước quản lý về kinh tế, nghiên cứu vận dụng phương pháp phân tích mô hình cấu trúc tuyến tính (SEM) nhằm đánh giá tác động của các yếu tố đến thực hiện hành vi tham nhũng của cán bộ công chức. Kết quả nghiên cứu cho thấy yếu tố “động cơ thúc đẩy hành vi tham nhũng” có tác động lớn nhất và tác động thấp nhất là “khả năng hợp lý hóa hành vi tham nhũng”. Dựa trên các kết quả nghiên cứu, một số hàm ý chính sách đã được đề xuất nhằm giảm thiểu các hành vi tham nhũng của cán bộ công chức.

Từ khóa: Hành vi tham nhũng, động cơ tham nhũng, cơ quan quản lý nhà nước cán bộ công chức.

1. Đặt vấn đề

Tham nhũng là quốc nạn của mỗi quốc gia đồng thời là một thách thức mang tính toàn cầu. Đầu năm 2021, Tổ chức Minh bạch quốc tế (TI) đã công bố bảng xếp hạng Cảm nhận tham nhũng (CPI) 2020 trên toàn cầu. Theo đó, Việt Nam đạt 36/100 điểm, giảm 1 điểm so với năm 2019 và đứng thứ 104/180. Chỉ số CPI được đánh giá dựa trên cảm nhận của các doanh nhân và chuyên gia trong nước về tham nhũng trong khu vực công. Điểm CPI của Việt Nam hiện đang thấp hơn điểm trung bình của khu vực ASEAN (42/100), nhưng vẫn cao hơn một số quốc gia trong khu vực như Philippines, Lào, Myanmar và Campuchia. Điều này cho thấy

tình trạng tham nhũng trong khu vực công vẫn được cho là khá nghiêm trọng ở Việt Nam. Việc cấp bách, cần thiết ngay lúc này đã buộc Chính phủ phải có phương pháp tiếp cận mới và cách nhìn nhận vấn đề một sâu sắc hơn để chống tham nhũng một cách hiệu quả nhằm cải thiện điểm số CPI.

Các nghiên cứu về tham nhũng thường đưa ra những phân tích, đánh giá và nhận định nhấn mạnh hình thái bên ngoài của tham nhũng nhưng có rất ít nghiên cứu tập trung nhìn nhận theo khía cạnh tâm lý dẫn đến hành vi tham nhũng. Do đó, dù có đưa ra các kiến nghị, giải pháp chống tham nhũng thì vẫn chưa đem lại hiệu quả.

Ở Việt Nam, tham nhũng về kinh tế cũng là một vấn nạn có chiều hướng gia tăng và phổ biến trong tất cả các lĩnh vực thuộc thẩm quyền

* Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường

** Nhà nghiên cứu độc lập